

Ewa KAŁAMACKA*

[rec.] Z. Porada, *Polscy artyści w olimpijskich konkursach sztuki*, Kraków 2017, ss. 280

Na rynku wydawniczym związanym z kulturą fizyczną pojawiła się nowa książka. Jej autorem jest Zbigniew Porada, profesor Politechniki Krakowskiej. Zainteresowanym historią ruchu olimpijskiego nie trzeba go przedstawiać. Jego dwa monumentalne kompendia: *Starożytne i nowożytne igrzyska olimpijskie* oraz *Zimowe igrzyska olimpijskie 1924–2006*, to dobrze znane miłośnikom sportu *vademeca*, do których dołączyła najnowsza publikacja, zatytułowana *Polscy artyści w olimpijskich konkursach sztuki*, licząca 280 stron, wydana przez wydawnictwo FALL, Kraków 2017, ISBN: 978-83-65110-85-5.

Ta publikacja nie jest o sztuce; nie jest też o igrzyskach olimpijskich ani o sporcie. To książka o startujących w „pentathlonie muz” olimpijczykach artystach, którzy podzielali pogląd Coubertina, iż „Sport powinien być traktowany jako źródło sztuki i jako czynnik pobudzający do rzeczy pięknych”¹. Jest to opowieść o sportowcach przygotowujących się do igrzysk nie w sali gimnastycznej czy na stadionie, lecz w zaciszu pracowni artystycznej, trenujących pod czujnym okiem muz. I tak samo jak atleci prężyli mięśnie – z tą różnicą, że trzymali w ręce dłuto, pędzel, pióro. Uwieńczeniem ich treningu były dzieła zrodzone z ducha sportowego, które konkurowały w ramach igrzysk olimpijskich rozgrywanych pomiędzy 1912 a 1948 r. W tej rywalizacji, z dużym powodzeniem, uczestniczyli polscy artyści.

W problematykę wprowadza wstęp, który w sposób syntetyczny zaznajamia z ideą olimpijskich konkursów sztuki, z historią ich powołania; przedstawia przebieg konkursów w pięciu dziedzinach (architektura, literatura, malarstwo, muzyka, rzeźba). Prócz tego, omawia też udział polskich twórców w poszcze-

* dr hab. prof. AWF, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Wydział Rehabilitacji Ruchowej, Katedra Społecznych Podstaw Rehabilitacji; e-mail: ewa.kalamacka@awf.krakow.pl

¹ P. de Coubertin, *Pedagogika sportowa*, [w:] *Pierre de Coubertin. Przemówienia. Pisma różne i listy*, Warszawa 1994, s. 128.

gólnych konkursach olimpijskich. Ten fragment jest i ciekawy, i jest doskonałym źródłem informacji na temat niesłusznie zapomnianych olimpijskich konkursów sztuki, będących raczej na marginesie zainteresowań historyków kultury fizycznej. Ci z oczywistych względów skupiali całą swą uwagę na widowisku sportowym, co jest w pełni zrozumiałe, aczkolwiek sam Pierre de Coubertin również głosił, że „Olimpiady w żadnym wypadku nie mają na celu sławienia wyłącznie potęgi mięśni; głoszą one chwałę intelektu i sztuki”². W to przesłanie Coubertina wpisuje się książka Zbigniewa Porady.

Zasadniczą częścią opracowania stanowi bardzo skrupulatnie zredagowany katalog polskich twórców, osobno w każdej z dziedzin wchodzących do programu olimpijskich konkursów. Zastosowany układ dziedzinowy, ujęty alfabetycznie, ułatwia lekturę 92 krótkich opowiadań o poszczególnych artystach. Zawarto w nich noty biograficzne, zdjęcie lub portret bohatera oraz reprodukcje dzieł biorących udział w zmaganiach olimpijskich.

W przedmowie do książki możemy przeczytać, iż

książka Porady stanowi dokument pamięci dziejowej, ale również jest niezmiernie interesującym dowodem szczególnie bliskiej współpracy obu dziedzin kultury. Stanowi też sygnał poważnego traktowania wyzwania olimpijskiego przez nasz świat artystyczny w przeszłości (w międzywojniu zwłaszcza), zarazem zapowiedź późniejszej aktywności na gruncie krajowym (pod hasłem Wawrzynu Olimpijskiego).

Ta opinia jest najlepszą rekomendacją książki, napisanej z precyzją inżyniera o duszy humanisty.

Wrażenie po lekturze jest pozytywne. Publikacja zapewne znajdzie spore grono czytelników. Opracowanie ukazuje mało znane oblicze igrzysk olimpijskich. Warto przeczytać.

² P. de Coubertin, *Edukacyjna rola Olimpiad*, [w:] dz. cyt., s. 68.